

Csomós István

Az MH alkotmányos rendeltetése a társadalomban
elfoglalt helye, a magyar államiság ezer esztendeje és
hadtörténelmi sikerei

A követelménymodul megnevezése:
Katonai alapfeladatok

A követelménymodul száma: 0789-06 A tartalomelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-001-50

AZ MH ALKOTMÁNYOS RENDELTETÉSE A TÁRSADALOMBAN ELFOGLALT HELYE, A MAGYAR ÁLLAMISÁG EZER ESZTENDEJE ÉS HADTÖRTÉNELMI SIKERE

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Ön a honvéd tiszthelyettesi pályára való felkészülésének keretében a katonai alapkiképzés feladatait hajtja végre. A Honvédség feladatainak teljesítésére való felkészülés (készenlét) időszakában a katona kötelessége, hogy állandóan tökéletesítse katonai felkészültségét. Az alapkiképzés során a katonai alapfeladatok követelményeiben meghatározott a professzionális katonai tudás részét képező társadalomtudományi alapismereteket és honvédelmi alapismereteket kell elsajátítania.

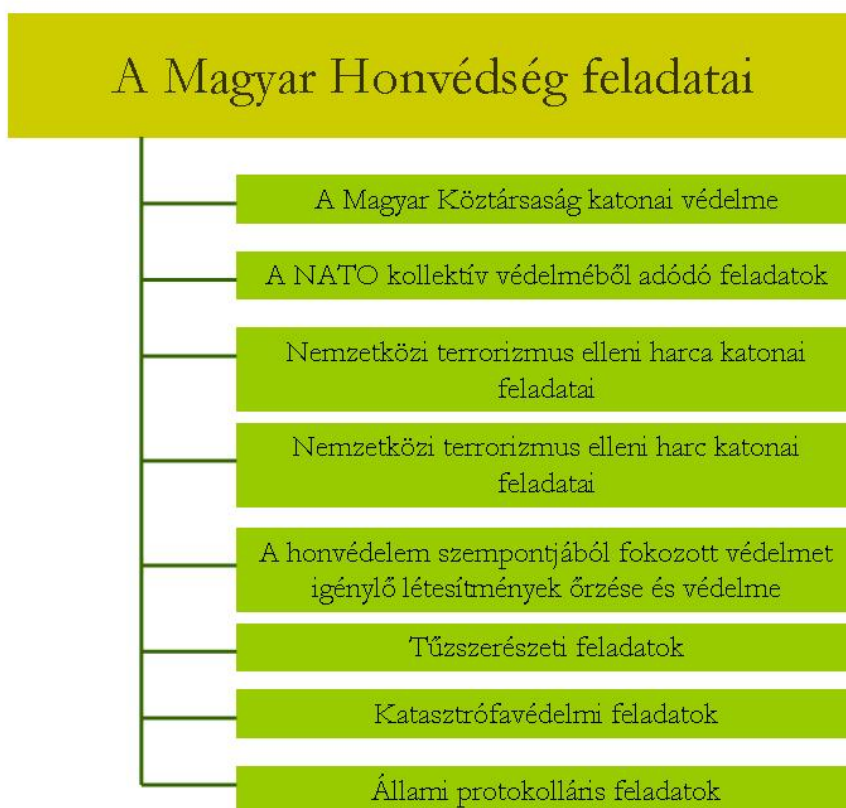

1. ábra. Harcászati vizsga¹

¹ Forrás: http://www.hm.gov.hu/files/9/10246/vizsga_n.jpg_letöltés_2010_11_05

1. A Honvédség jogállása és feladatai ²

A honvédelem nemzeti ügy. A Magyar Köztársaság a nemzeti és szövetségi védelmi képességének fenntartásában és fejlesztésében a saját erejére: nemzetgazdaságának erőforrásaira, a Magyar Honvédség (a továbbiakban: Honvédség) felkészültségére és elszántságára, a rendvédelmi és más szervek közreműködésére, illetőleg állampolgárainak a haza védelme iránti hazafias elkötelezettségére és áldozatkészségére, továbbá a szövetséges államok és fegyveres erők együttműködésére és segítségnyújtására, valamint az Európai Unió tagállamainak és azok fegyveres erőinek együttműködésére épít. ³

2. ábra. A Magyar Honvédség feladatai

² Forrás: 2004. évi CV. Törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, MÁSODIK RÉSZ, A HONVÉDSÉG VI. Fejezet A HONVÉDSÉG JOGÁLLÁSA ÉS FELADATAI

³ Forrás: 2004. évi CV. Törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, I. Fejezet A HONVÉDELMI KÉPESSÉG BIZTOSÍTÉKAI

AZ MH ALKOTMÁNYOS RENDELTETÉSE A TÁRSADALOMBAN ELFOGLALT HELYE, A MAGYAR ÁLLAMISÁG EZER ESZTENDEJE ÉS HADTÖRTÉNELMI SIKEREI

A Honvédség polgári irányítás alatt álló, függelmi rendszerben működő és centrálisan vezetett fegyveres állami szervezet, békében az önkéntességen, megelőző védelmi helyzetben és rendkívüli állapotban az önkéntességen és az általános hadkötelezettségen alapuló haderő.

Az országvédelem katonai feladatainak elsődleges végrehajtója a Magyar Honvédség, amely ma már az ország egyedüli fegyveres ereje.

A Magyar Honvédség alapvető kötelessége az ország függetlenségének, területének, légterének, lakosságának és anyagi javainak külső támadással szembeni fegyveres védelme, valamint a szövetségi és nemzetközi szerződésből eredő egyéb katonai kötelezettségek – különösen a kollektív védelmi, békefenntartó és humanitárius feladatok – teljesítése.

3. ábra. A Magyar Honvédség katonái Afganisztánban⁴

⁴ Forrás: http://www.honvedelem.hu/cikk/3/18274/rpg-s_tamadas_afganisztan.html, letöltés:2010_11_03

Ezekon a fő feladatokon túl, a Magyar Honvédség közreműködik az arra kijelölt és felkészített erőkkel a nemzetközi terrorizmus elleni harc katonai feladatainak ellátásában, a honvédelem szempontjából fokozott védelmet igénylő létesítmények őrzésében és védelmében, a befogadó nemzeti támogatás katonai feladatainak ellátásában, az Alkotmányban meghatározottak szerint a fegyveresen vagy felfegyverkezve elkövetett erőszakos cselekmények elhárításában, valamint a katasztrófavédelmi feladatok megoldásában.

4. ábra. A Magyar Honvédség katonái árvízi védekezésnél⁵

2. A honvédelem irányítása

A központi irányítás

⁵ Forrás. http://www.honvedelem.hu/cikk/0/20145/arviz_csut.htmlletöltés:2010_11_03

A honvédelem irányítására békében – az Alkotmányban, a Honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló törvényben meghatározottak szerint – az Országgyűlés, a köztársasági elnök, a kormány, a honvédelemért felelős miniszter, valamint egyes honvédelmi feladatok végrehajtásának irányítására – feladat- és hatáskörének megfelelően – az illetékes miniszter jogosult.

Rendkívüli állapot idején a honvédelem központi irányítása az Országgyűlés és a Honvédelmi Tanács hatáskörébe tartozik.

Az Országgyűlés

Az Országgyűlés gyakorolja a legkritikusabb helyzetekre vonatkozó hatásköröket, feladata a Magyar Köztársaság honvédelmét meghatározó alapelvek megállapítása, a fegyveres erők létszámának, hosszú távú fejlesztési irányának, főbb haditechnikai rendszereinek meghatározása, és az ehhez szükséges költségvetési források biztosítása.

Minősített időszakban az Országgyűlés dönt a hadiállapot kinyilvánításáról és a békekötés kérdéséről, rendkívüli állapotot hirdet ki hadiállapot és háborús veszély esetén, és ezzel egyidejűleg létrehozza a Honvédelmi Tanácsot. Kihirdeti a szükségállapotot, dönt a fegyveres erők külföldi vagy országon belüli alkalmazásáról, veszélyhelyzetben felhatalmazást ad a Kormány részére rendkívüli intézkedések bevezetésére.

Az Országgyűlés Honvédelmi bizottsága

Az Országgyűlés honvédelemért felelős bizottsága fontos szerepet tölt be a fegyveres erők feletti civil ellenőrzés megvalósításában azáltal, hogy a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló törvény alapján folyamatosan figyelemmel kíséri a Magyar Honvédség feladatainak megvalósítását, felkészültsége és felszereltsége színvonalát, a rendelkezésre bocsátott anyagi erőforrások felhasználását.

A honvédelmi miniszter a Magyar Honvédséget érintő szervezeti intézkedések tervezeteit az Országgyűlés honvédelmi és rendészeti bizottságának bemutatja, ha az legalább 1000 főt érint, vagy a Magyar Honvédség egészét érintő, valamely stratégiai jelentőségű (haderőnemi, fegyvernemi, szolgálati ági) tevékenység megszüntetését vagy új tevékenység megindítását tartalmazza.

A köztársasági elnök

A köztársasági elnök – alkotmányjogi funkciójának megfelelően – kiemelkedő szerepet tölt be az országvédelem rendszerében. Az egyes minősített időszakokban döntési, egyetértési, illetve tájékoztatási jog- és hatásköröket gyakorol.

AZ MH ALKOTMÁNYOS RENDELTETÉSE A TÁRSADALOMBAN ELFOGLALT HELYE, A MAGYAR ÁLLAMISÁG EZER ESZTENDEJE ÉS HADTÖRTÉNELMI SIKEREI

A köztársasági elnök a fegyveres erők főparancsnoka, kinevezi és előlépteti a tábornokokat, jóváhagyja az ország fegyveres védelmének tervét. Az Országgyűlés akadályoztatása esetén gyakorolja a hadiállapot kinyilvánításának, a rendkívüli állapot kihirdetésének, valamint a Honvédelmi Tanács létrehozásának jogát, egyben ő a Honvédelmi Tanács elnöke. Szükségállapot idején dönt a rendkívüli intézkedések bevezetéséről és az Országgyűlés akadályoztatása esetén a fegyveres erők országon belüli alkalmazásáról.

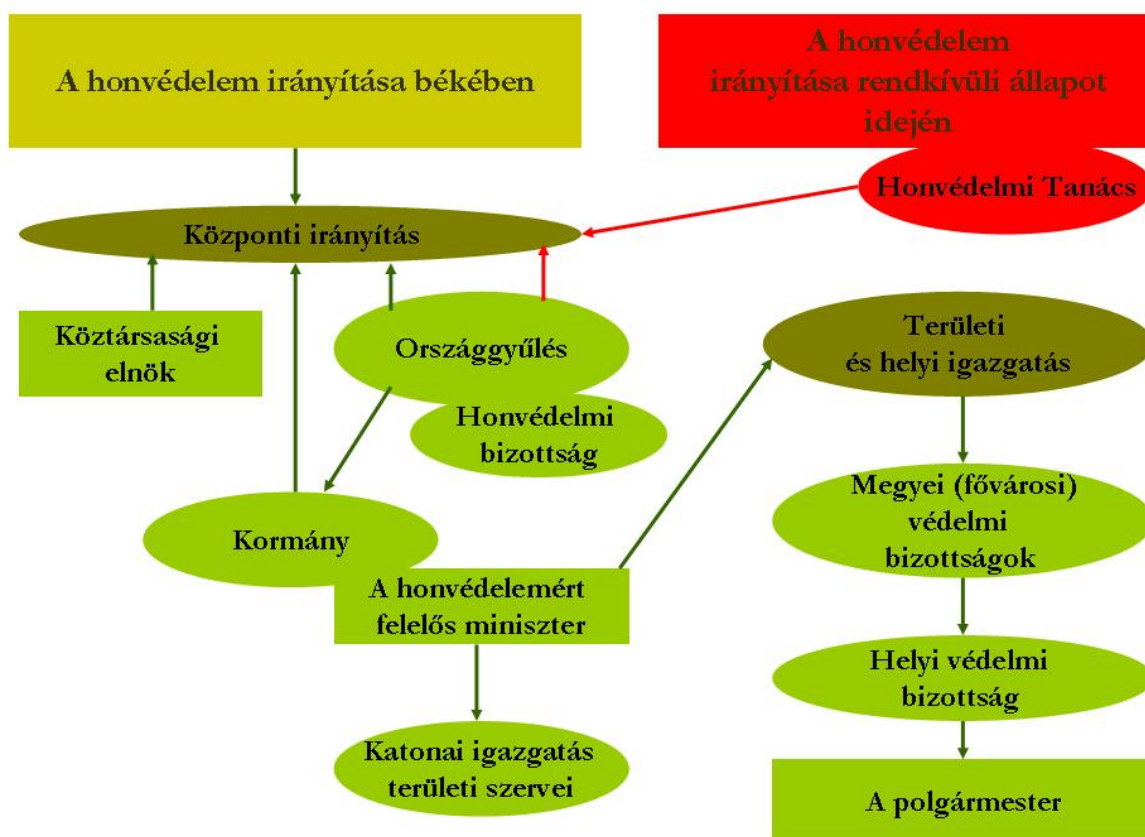
A köztársasági elnök a védelmi felkészítés és az országmozgósítás időszakában biztosítja a fegyveres erők, illetve a rendkívüli jogrend alkotmányos alkalmazását. Ennek érdekében részére a honvédelmet (országvédelmet), illetve a fegyveres erőket érintő jogszabályok tervezeteit, valamint a fontosabb szervezeti intézkedéseket tájékoztatásul meg kell küldeni.

A kormány

A Kormány – az ország alkotmányos berendezkedésének megfelelően – az országvédelem kormányzati rendszerének központi eleme, meghatározza és összehangolja a honvédelemben közreműködő szervek honvédelmi feladatait, összehangolja a minisztériumok és központi államigazgatási szervek honvédelmi tevékenységét. Meghatározza a nemzetgazdaság felkészítésével kapcsolatos követelményeket, az ország védelmi célú tartalékait, hadiipari kapacitását, valamint az infrastruktúra honvédelmi célú felkészítésének és fejlesztésének állami feladatait, meghatározza a polgári védelmi felkészítés feladatait.

A Kormány – az Alkotmányban meghatározott esetek kivételével – dönt a Magyar Honvédség és a külföldi fegyveres erők határátlépéssel járó csapatmozgásainak engedélyezéséről. A Kormány dönt a gazdaság mozgósításáról, a Magyar Honvédség készenléte fokozásáról. Megelőző védelmi helyzet kihirdetése esetén, illetve az Alkotmány 19/E. §-a szerinti váratlan támadás elhárítására, az alkotmányos rend, az állampolgárok élet- és vagyonbiztonsága, a közrend és a közbiztonság védelme érdekében megteszi a szükséges intézkedéseket.

A kormányzati feladatmegosztás szerint az egyes miniszterek irányítják az ágazatba tartozó szervek védelemmel kapcsolatos felkészítését és minősített időszakos feladataik ellátását. Az illetékes miniszter állapítja meg a rendkívüli állapot, illetve a szükségállapot idejére történő felkészülés védelmi, igazgatási, rendvédelmi, gazdaságmozgósítási szakmai feladatait.

5. ábra. A honvédelem irányítása

A honvédelemért felelős miniszter

A honvédelemért felelős miniszter a kormánynak az ország honvédelmi feladatai végrehajtásáért, valamint a Honvédség irányításáért és vezetéséért felelős szakminisztere. Felelős a honvédelemmel kapcsolatos kormányzati döntések előkészítéséért és központi közigazgatási feladatainak ellátásáért, továbbá a Honvédség rendeltetésszerű, szakszerű és jogszerű működését meghatározó döntések meghozataláért, illetőleg e döntések végrehajtásának irányításáért. Gyakorolja az ezzel összefüggő jogokat, amelyeket az Alkotmány, a Honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló törvény, illetőleg külön törvény nem utal más szerv vagy személy hatáskörébe.

A területi és helyi igazgatás

A honvédelem helyi igazgatása, a honvédelem területi és helyi igazgatási szerveinek, valamint a hadkiegészítő parancsnokságoknak a feladatkörébe tartozik.

A honvédelem területi és helyi igazgatási szervei a közigazgatás részei, amelyek a honvédelem hatékonyságának érdekében összefogják a társadalom erőit, továbbá biztosítják a területi és helyi szinten felmerülő honvédelmi feladatok végrehajtását. A feladatok végrehajtásának irányítására megyei (fővárosi) és helyi védelmi bizottságok működnek. A települések polgármesterei illetékességi területükön végzik a honvédelmi feladatok végrehajtásának irányítását.

A Honvédelmi Tanács

A Honvédelmi Tanácsot az állam életében legkritikusabb időszakban, a közvetlen háborús veszély vagy a már kinyilvánított hadiállapot időszakában hozzák létre, az állami irányítás legfelső szerveként.

A Honvédelmi Tanács megalakulását követően átveszi és gyakorolja az Országgyűlés által rá átruházott jogokat, a köztársasági elnök jogait és a Kormány jogait. Összetétele mind a kormányzati, mind a törvényhozási, mind a köztársasági elnöki hatalomgyakorlás személyi feltételeit biztosítja.

A Honvédelmi Tanács elnöke a köztársasági elnök, tagjai az Országgyűlés elnöke, az Országgyűlésben képvisellel rendelkező pártok képviselőcsoportjainak vezetői, a miniszterelnök, a miniszterek és tanácskozási joggal a Magyar Honvédség vezérkari főnöke.

A Honvédelmi Tanács irányítja az ország fegyveres védelmében részt vevő szervek védelmi tevékenységét (fegyveres védelem), a közrend, a közbiztonság és a belső rend védelmét (rendvédelem), a védelmi igazgatás működését, a lakosság támadó, illetve tömegpusztító fegyverek hatásai elleni védelmét (polgári védelem), az ország erőforrásainak védelmi célú felhasználását, és a védelem anyagi szükségleteinek kielégítését (gazdasági védelem).

A Honvédelmi Tanács meghatározza a kormányzás szervezetét, irányát és feltételeit, dönt az idegen fegyveres erők magyarországi állomásozásáról, átvonulásáról, tartózkodásáról, nemzetközi szerződéseket köt, meghatározza a közigazgatási területszervezés rendkívüli rendszerét, felosztatja a jogszabályellenesen működő önkormányzatokat, és közkegyelmet gyakorol.

3. A Magyar Honvédség szervezete, irányítási, vezetési rendje, a fegyveres erők feletti polgári ellenőrzés

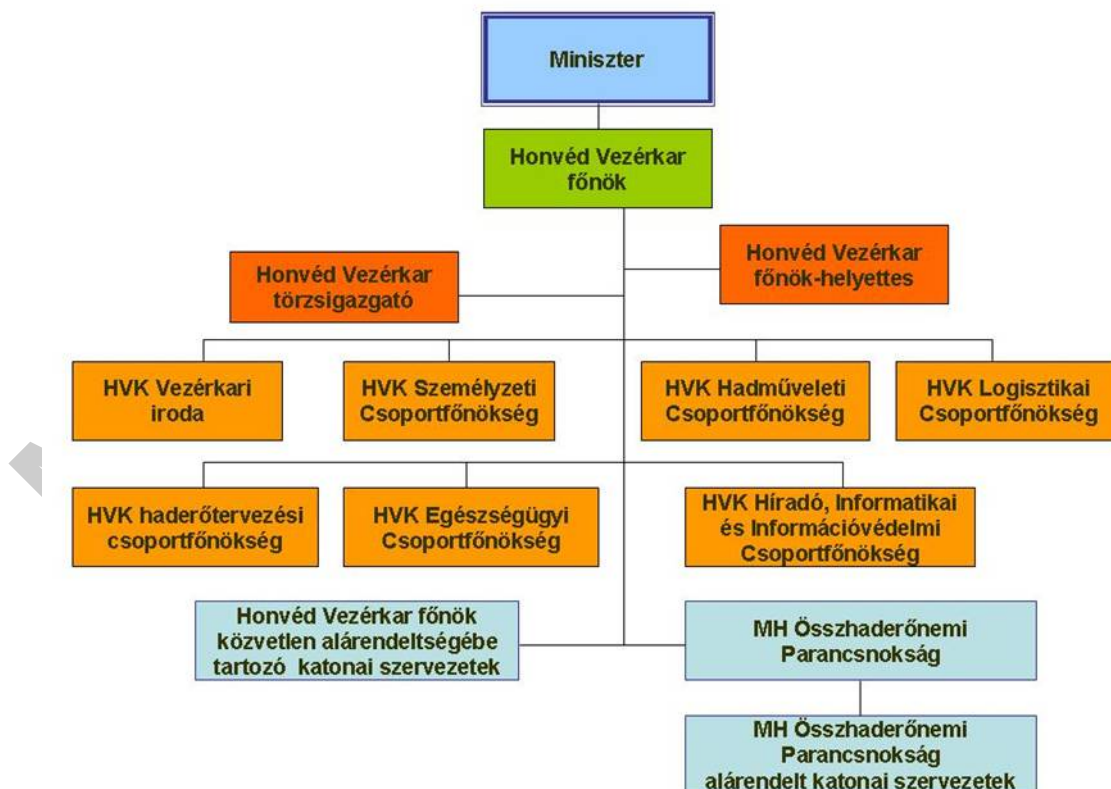
A katonai szervezeteket a szárazföldi csapatok, a légi erő csapatai, a logisztikai és támogató erők, valamint a Honvédség feladatainak végrehajtása érdekében egyéb szaktevékenységet folytató szervezetek alkotják. A szárazföldi csapatok és a légi erő csapatai haderőnemet képeznek. A haderőnemek fegyvernemekből és szakcsapatokból tevődnek össze.

A Honvédséget rendeltetésük szerint irányító-vezető szervek, csapatok, igazgatási szervek, hivatalok, intézetek és intézmények alkotják.

A katonai szervezetek alkalmazás szerinti tagozódása:

- az alkalmazás tervezett helye szerint bárhol telepíthető, valamint helyi erők,
- az alkalmazásra való készenlét alapján magas készenlétű, alacsonyabb készenlétű, valamint hosszú megalakítású,
- a fő tevékenységük szerint harci erők, harci támogató erők, harci kiszolgáló-támogató erők és egyéb erők.

Kettős jogállása szerint a Honvédség szervezeti keretébe tartozik a legfőbb ügyész irányítása alatt működő katonai ügyészi szervezet.

6. ábra. A Magyar Honvédség szervezeti felépítése

A Honvédség függelmi viszonyai

A katonák a szolgálatukat a Honvédségnél fennálló függelmi rendszerben teljesítik. E rendszerben az a katona, akinek joga és kötelessége más katonák tevékenységének irányítása: előljáró vagy felettes, akire pedig ez a jogkör kiterjed: alárendelt.

Az előjárói és felettesi, illetve alárendeltségi viszonyban az egyszemélyi felelős vezetés (parancsnoklás) elve a szolgálati és a szakmai előjárói, illetve a hivatali és a szakmai felettesi irányítás és vezetés során érvényesül.

A Honvédség felső szintű irányítása és vezetése

A Honvédséget békében az Alkotmányban és a Honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló törvényben meghatározottak szerint **az Országgyűlés, a köztársasági elnök, a kormány és a honvédelemért felelős miniszter irányítja. Rendkívüli állapot idején a Honvédség legfelsőbb irányító szerve a Honvédelmi Tanács.**

A honvédelemért felelős miniszter önállóan gyakorolja a törvényben meghatározott hatáskörét, **az Országgyűlés és a kormány döntései szerint irányítja és vezeti a Honvédséget.**

A Honvéd Vezérkar békében – a honvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium szervezetének részeként – az ország katonai védelemre való felkészítésének felső szintű tervező–szervező, illetőleg **a Honvédség katonai tevékenységének felső szintű vezető szerve.**

A Honvéd Vezérkart és a hadrendbe tartozó katonai szervezeteket a **Honvéd Vezérkar főnöke** vezeti, aki **szolgálati előjárója a vezetése alá tartozó szervezetek teljes személyi állományának.** Felelős azok hadrafoghatóságáért, kiképzéséért és felkészítéséért, továbbá magas fokú fegyelméért.

A katonai szervezetek középszintű irányítása

A haderőnemük, szaktevékenységük, illetve célszerűségi okok miatt a Honvédség hadrendje szerint közös parancsnokság szolgálati alárendeltségébe tartozó katonai szervezeteket a középszintű irányító szervek vagy más magasabb szintű parancsnokságok élén álló parancsnokok irányítják.

A katonai szervezetek vezetése

A katonai szervezet élén a parancsnok, vezető (a továbbiakban együtt: parancsnok) áll, aki a jogszabályok és az előjárók által meghatározott keretek között vezeti a katonai szervezetet. **A parancsnok szolgálati hatásköre kiterjed az általa vezetett katonai szervezet működésének minden területére.** A parancsnok a katonai szervezet szolgálati viszonyban álló állományának szolgálati előjárója, a más jogviszonyban álló állományának felettese. A parancsnokot az arra hatáskörrel rendelkező előjáró nevezi ki.

A parancsnok teljes és oszthatatlan felelőséggel tartozik a katonai szervezet hadrafoghatóságáért, a személyi állomány felkészítéséért és kiképzéséért, a működés mindenoldalú biztosításáért, az állomány fegyelméért, a neki alárendelt katonai szervezet eredményes tevékenységéért, az előjárók parancsainak végrehajtásáért és a törvényesség betartásáért.

A Magyar Honvédség civil ellenőrzésének és alkotmányos felhasználásának legfőbb biztosítékát az jelenti, hogy alkalmazását meghatározott feltételek esetén, kötött eljárási rendben csak az Országgyűlés, a köztársasági elnök, a Kormány és a Honvédelmi Tanács rendelheti el.

4. Nemzeti, katonai jelképek

A jelképek a nemzeti érzés, a nemzethez tartozás kinyilvánításának az eszköze.

A Magyar Köztársaság nemzeti ünnepei:

- március 15-e, az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc kezdetének, a modern parlamentáris Magyarország megszületésének napja,
- augusztus 20-a, államalapító Szent István ünnepe,
- október 23-a, az 1956. évi forradalom és szabadságharc kezdetének, valamint a Magyar Köztársaság 1989. évi kikiáltásának napja.

7. ábra. A Magyar Köztársaság lobogójának ünnepélyes felvonása⁶

⁶ Forrás: <http://www.nemzetijelkepek.hu/pictures/zaszlofelvonas2.jpg> letöltés, 2010_11_04

A nemzeti ünnepeken a Magyar Köztársaság lobogóját ünnepélyes keretek között, katonai tiszteletadással az Országház előtt fel kell vonni.

A Magyar Köztársaság címere

Magyar Köztársaság egyik nemzeti jelképe.

A jelenlegi címert 1990. július 3-án fogadta el az Országgyűlés, az Alkotmány módosításáról szóló 1990. évi XLIV. törvényben.

A törvény leírása szerint „Hegyes talpú, hasított pajzs. Első mezeje vörössel és ezüstrrel hétszer vágott. Második, vörös mezejében zöld hármashalomnak aranykoronás kiemelkedő középső részén ezüst kettős kereszt. A pajzson a magyar Szent Korona nyugszik.”

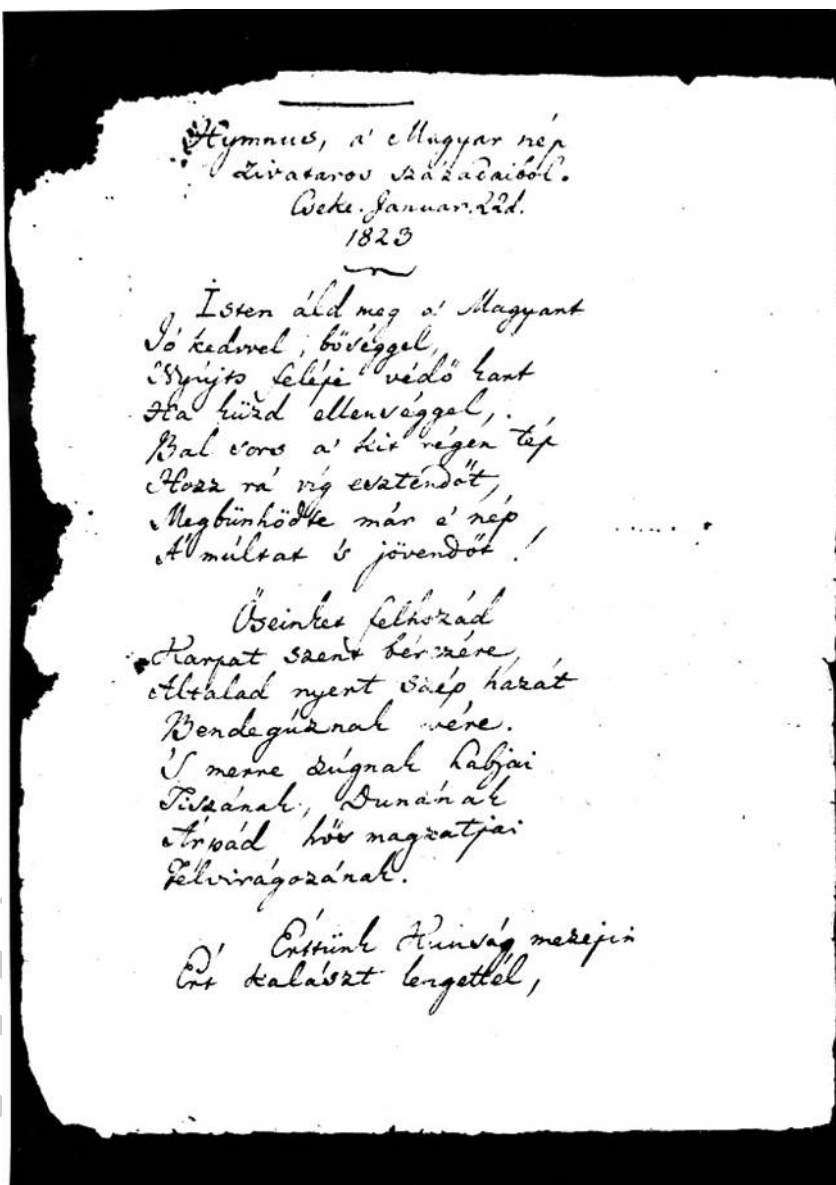
8. ábra. A Magyar Köztársaság címere⁷

⁷ Forrás: 1949. évi XX. törvény A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA

Himnusz a magyar nemzet imádsága.

A magyar himnusz szövegét Kölcsey Ferenc (1790–1838), a reformkor egyik nagy költője írta 1823-ban, és először 1828-ban jelentette meg. A himnusz zenéjét Erkel Ferenc (1810–1893), zeneszerző és karmester szerezte 1844-ben, amikor a nemzeti dal zenéjére kiírt pályázatot megnyerte. A Himnuszt a budapesti Nemzeti Színház mutatta be 1844-ben, azonban csak 1903-ban lett az ország törvényileg elfogadott himnusza.

A Himnusz nyolc szakaszból áll, de hivatalos alkalmakkor csak az első szakaszt játsszák, illetve éneklik. A himnusz közös előadása önmagában is jelképezi a közösséget. Az előadás minősíti az előadó közösséget. Az előadó, megszólaltató közösség akkor része a (nemzet) nagyobb közösségének, ha a viselkedési elvárások is jelzik ezt.

9. ábra. A Himnusz kéziratára⁸

Forrás: http://www.nemzetijelkepek.hu/pictures/Himnusz_kezirat.jpg, letöltés, 2010_11_04

A Magyar Köztársaság zászlaja

A Nemzeti zászló a nemzeti hovatartozás kifejezésére szolgál. A magyar zászló Magyarország egyik nemzeti jelképe, egyben a Magyar Köztársaság hivatalos állami jelképe. Az Alkotmány szerint három egyenlő szélességű, piros, fehér és zöld vízszintes sávból áll.

Színei a korábban rögzült címerből származnak (az ezüst vágások színe a heraldika szabályai szerint a zászlón fehér), ebben az összeállításban nemzeti színekként értelmezve a reformkorban jelentek meg. XIX. századi romantikus értelmezés szerint a vörös sáv az „erőt”, a fehér a „hűséget” és a zöld a „reményt” szimbolizálja.

10. ábra. A Magyar Köztársaság lobogója

A Magyar Honvédség alapszimbóluma⁹

A rendszerváltozás után a Magyar Honvédség újonnan tervezett és elfogadott alapszimbólumának központi eleme a karmai között Szent István kardját tartó, kiterjesztett szárnyú turulmadár, amelyet balról tölgyfaág, jobbról olajág övez. Az ágak találkozási pontjában a nemzeti színeket magában foglaló pajzs található, míg felső csúcsait a HAZÁÉRT jelszó köti össze, alatta pedig a MAGYAR HONVÉDSÉG félköríves felirata található.

A turul a magyar mondai hagyományok totemállataként az égi hatalom és az uralkodói fensőbbség megtestesítője. A mondavilág tőle eredezteti az Árpád-házat, és mint ilyen, az Árpád-házi fejedelmek és királyok isteni eredetét hangsúlyozza.

Mint minden ragadozó madár, a turul (karvaly, sólyom) is az uralkodás, az égi eredet jelképe, az erőt, az akaratot szimbolizálja, kiterjesztett szárnyai pedig a védelmező szándékot, az óvni akarást jelképezik. A turul karmai között látható kard a harc, a hatalom, a bátorság, a férfias erő és a hősiesség jelképe, ezáltal a katonai szimbólumok körébe is illeszkedik. A magyar királyi jelvények közé tartozó, Szent Istvánnak tulajdonított karddal suhintottak a magyar királyok a koronázási dombról a négy égtáj felé, kinyilvánítva hatalmukat az egész birodalom fölött.

A tölgy- és olajág is a katonai jelentéstartalmat mélyíti el kettősségével, hiszen a tölgyfaág a harcot, háborút, míg az olajág a békét jelenti.

A nemzeti színeket magán hordozó pajzsnak egyrészt azonosítási funkciója van, hiszen a nemzeti hovatartozás egyértelmű meghatározója, másrészt pedig a biztonság és a védelem szimbólumaként nyilvánvalóan utal a Magyar Honvédség alapvető feladatára.

11. ábra. A Magyar Honvédség emblémája

⁹ Forrás: Szabóné Szabó Andrea, A Magyar Honvédség arculati elemei, Hadtudomány, X évfolyam 3. szám, 2000. szeptember

Katonai jelképek¹⁰

A katonai jelképek közé tartozik a hadsereg testületi jellegét meghatározó, annak zárt, bizonyos szempontból elkülönült mivoltát hangsúlyozó **egyenruha**, mely egyidejűleg több funkciót is betölt. Egyrészt a **nemzeti jelleget, viselőjének hovatartozását hangsúlyozza** és biztosítja összetéveszthetetlen egységességgel, másrészt a korszerűség és a praktikum kritériumainak is meg kell felelnie. Hangsúlyozni kell, hogy a ruházatnak szabásában, ékítményeiben, színében is jelképeznie kell a magyar katonai öltözködési hagyományokat.

12. ábra. A Magyar Királyi Honvédség egyenruhája¹¹

Az egyenruhához szorosan kapcsolódnak a rendfokozati, fegyvernemi jelzések, a különböző jelvények, a kitüntetések, melyek az egyenruha kiegészítő elemeként jellegüknél fogva is a nemzeti hagyományokra utalnak és azokra vezetnek vissza.

¹⁰ Forrás: Szabóné Szabó Andrea, A Magyar Honvédség arculati elemei, Hadtudomány, X évfolyam 3. szám, 2000. szeptember

¹¹ Forrás:<http://www.huniform.com/hu/sajtovisszhang?id=1> letöltés_ 2010_11_04

A **csapatzászló** az egyik legfontosabb, legnagyobb múltra visszatekintő jelkép, alapszimbólum. A **katonai becsület, hősiesség, dicsőség, a haza védelme iránti feltétlen elkötelezettség szimbóluma, a csapat, az alakulat tagjainak összetartozását jelképező eleme.** A katonai szervezet tekintélyét és becsületét testesíti meg, s mint olyant, óvni, védeni kell.

13. ábra. 1990-ben rendszeresített (1990 M mintájú) csapatzászló¹²

¹² Forrás: <http://www.nemzetijelkepek.hu/tortenelmi-galeria-23.shtml>, letöltés_2010_11_04

A jelenlegi csapatzászlót a köztársaság kikiáltása óta, 1989. október 23. óta használják a csapatok. A csapatzászló – melyet a köztársasági elnök adományoz – átadása nemzeti, állami vagy katonai ünnepek alkalmával, ünnepélyes keretek között történik.

A csapatzászló színösszeállítása és formája az 1848/49-es forradalom és szabadságharc, illetve az 1946-ban kikiáltott köztársaság csapatzászlóját idézi. A zászló alapszíne fehér, széleit nemzeti színű lángnyelv pártázat díszíti, mindkét oldalán az MK címerével, amelyet jobbról cserfaág, balról, olajág övez. A magyar katonai hagyományoknak megfelelően a csapatzászlóra szalag köthető.

A csapatok karjelzése az alakulatok életében a megkülönböztetés funkciójával bír, tükrözi az alakulat történetéhez, az alakulatnak otthont adó régió, illetve település történelméhez, a hagyományokhoz való hűséget, az ezekkel történő azonosulást.

14. ábra. MH 5. Bocskai István Lövészdandár karjelzése

5. Katonai ünnepek, fegyvernemi és csapatszimbólumok

A katonai hagyományok ápolása a névadó emlékének őrzése erősíti a katonai eszmeiséget, a katonai szolgálathoz való viszonyt, a hivatás és egyben magyarságtudatot, a nemzethez való kötődést, az Magyar Honvédség és a környezete közötti kapcsolatot erősödését.

A Magyar Honvédelem Napja

A 82/1992. (V. 14.) kormányrendelet értelmében 1992-től a Magyar Honvédelem Napja május 21. Ez a nap Budavár 1849. évi visszafoglalásának napja, ezen a napon foglalta vissza az ország fővárosát a Görgey Arthur tábornok által vezetett honvédsereg Hentzi osztrák császári tábornok csapatából. A Magyar Honvédelem napja katonai szünnap, amelyet a katonai szervezetek ünnepi állománygyűlésen ünnepelnek meg.

15. ábra. Az MH KFOR Kontingens állományának megemlékezése a Magyar Honvédelem Napjáról

A hadsereg nemzeti jellegének, a nemzeti múlt és történelem jelentős személyiségeinek vállalása a katonai szervezetek névválasztásában is megnyilvánul. A magyar uralkodók, államférfiak, hadvezérek vagy jelentős történelmi múlttal rendelkező tájegységek, települések neve az egyes szervezetek csapatnévadója. Ezáltal kifejezésre jut mind a Magyar Honvédség, mind pedig az adott katonai szervezet azon szándéka is, hogy erősítsék a csapatnak, az alakulatnak otthont adó település és az adott alakulat közti összetartozás érzését, a szülőföld és a lakóhely védelme iránti elkötelezettséget, az alakulat és külső környezete közötti együttműködést, kapcsolati rendszert.

6. A magyar államiság ezer esztendeje, a nemzeti szuverenitást ért kihívások és a leküzdésükre tett erőfeszítések¹³

Az államalapítás

¹³ Forrás: <https://orszaginfo.magyarorszag.hu/informaciok/tortenelem/magyartortenelem/>, írta Kontler László

A honfoglaló magyarok leszármazottai felismerték, hogy a megmaradás feltétele a megtelepedett életforma európai mintájának átvétele. Ez elsősorban a kereszténység felvételét és az államszervezet kiépítését jelentette. Árpád dédunokája, Géza (972–997) maga is megkeresztelkedett, és fiából, a későbbi Szent Istvánból igazi keresztény uralkodót nevelt.

I. István király (997–1038) tovább vitte apja politikáját, és a Kárpát-medencében erős, nyugat-európai típusú keresztény államot szervezett. A kereszténység tanainak tiszteletét az állam minden alattvalójára nézve kötelezővé tette. Kiépítette az egész országot behálózó egyházszerkezetet, templomépítésre kötelezve és egyházmegyékbe szervezve a településeket. Szerzeteseket telepített be, akik az új hit terjesztésén kívül kertészetre, szőlészetre, és különböző ipari tevékenységekre tanították az ország lakóit. Ők alapozták meg és terjesztették el az írásbeliséget is, ami lehetővé teszi a kornak megfelelő törvénykezési és igazgatási rendszer kialakítását.

1000-ben István királlyá koronáztatja magát. A szertartáshoz a római pápától kér koronát, ezzel is hangsúlyozva elkötelezettségét a nyugati típusú kereszténység mellett, és a király irányítása alatt álló vármegyéket hoz létre.

16. ábra. A Szent Korona¹⁴

¹⁴ Forrás: http://www.nemzetijelkepek.hu/pictures/szent_korona.jpg_letöltés_2010_11_04

A középkori magyar állam és a török hódítás (1301–1526)

1301-ben kihalt az Árpád-ház. Az európai dinasztiák vetélkedéséből a nápolyi-francia Anjou-ház került ki győztesen, s szerezte meg a magyar koronát. A két Anjou-házi magyar király: I. Károly (Róbert) (1307–1342) és (Nagy) Lajos (1342–1382) uralkodása idején Magyarország ismét virágzásnak indult. A második Anjou-király uralma főként hódító politikája miatt emlékezetes, ami tükrözi az ország jelentős megerősödését.

Lajos király fiú utód nélkül halt meg, s az ország csak évekig tartó anarchia után került ismét szilárd uralom alá a veje, Luxemburgi Zsigmond (1387–1437) trónra lépését követően.

1410-ben a Német-Római Birodalom császárának választják. Sokat tett a birodalom békéjének és egységének helyreállításáért, tehetetlennek bizonyult azonban a török fenyegetéssel szemben, amely az elkövetkező három évszázad magyar történelmét egyre markánsabban meghatározta.

A Balkán felől támadó oszmán török csapatok a Márvány-tengeren átkelve 1354-ben léptek európai földre, s néhány évtized alatt leigázták Szerbiát, Boszniát, Albániát, a román fejedelemségeket, és feltartóztathatatlanul nyomultak Európa belsejébe. A félelmetes hódítóktól Zsigmond kereszties serege is vereséget szenvedett az 1396-os nikápolyi csatában. A törökök immár közvetlenül Magyarországot fenyegették.

Az ország leigázását Hunyadi János, a legendás hadvezér akadályozta meg. Az erdélyi kisnemesi családból származó **Hunyadi János** kiemelkedő hadvezéri képességeinek köszönhetően élete végére az ország egyik leghatalmasabb főura lett. Katonai sikerei fejében kapott birtokainak jövedelméből hadsereget szervezett, amelyben együtt harcoltak a Balkán török által fenyegetett valamennyi népének katonái.

1456-ban Nándorfehérvárért (Belgrád) vívott csatájának kimenetelét egész Európa feszülten figyelte, és győzelmének híre nyomán hálaadó ünnepeket tartottak szerte a kontinensen. Győzelmes hadjárataival, amelyeket "törökverő" Hunyadi János majd húsz éven át vezetett, egy évszázaddal halasztotta el az Oszmán Birodalom további terjeszkedését.

17. ábra. Wagner Sándor: *Dugovics Titusz önfeláldozása*¹⁵

Mátyás király erős központosított monarchiát hozott létre szilárd bevételekkel, személyes felügyelete alatt álló, képzett hivatalnoki karral, erős megbízható zsoldos sereggel ("fekete sereg"), amelynek élén meghódította Morvaországot, Sziléziát, sőt Béccsel együtt Ausztria jelentős részét.

A legendás hadvezér diadala csúcsán, a nándorfehérvári győzelem után halt meg a táborában kitört pestis járványban. A család még egy kiemelkedő tehetséget adott a magyar történelemnek: fiát, Hunyadi (Corvin) Mátyást, akit tizenévesen, apja tekintélyének köszönhetően választottak királlyá 1458-ban, és aki a középkori Magyarország egyik legnagyobb uralkodója lett.

¹⁵ Forrás: http://mek.niif.hu/01900/01918/html/index1256.html_letöltés_2010_11_04

A középkori magyar állam hanyatlása és a török hódítás (1490–1526)

Mátyás hirtelen, törvényes utód nélkül halt meg 1490-ben. Az őt követő feudális anarchia állandó belháborúi és törvénytelenégei elviselhetetlen terheket róttak az ország parasztágára. Elkeseredettségük 1514-ben parasztháborúhoz vezetett, amely a huszita felkelésektől az 1525. évi német parasztháborúig ívelő kelet-közép-európai megmozdulások sorába illeszkedik. A Dózsa György vezette felkelést a főurak leverték és kegyetlenül megtorolták. Az ország a teljes megosztottság és meghasonlás állapotában volt, amikor az Oszmán Birodalom hatalmának csúcsára érkezve új hadjáratra készült Európa ellen, és az ország déli határain állt. A rettegett esemény 1526. augusztus 29-én a mohácsi csatában következett be.

Három részre szakadt ország (1541–1686)

Az ország a 1541-ben Buda elfoglalása után három részre szakadt: középső részét, az ún. hódoltságot, ék alakban a török szállta meg; nyugati és északi megyéit az ún. királyi Magyarországot a magyar trónra került Habsburg Ferdinánd kormányozta; a Tisza folyótól keletre pedig gyakorlatilag egy új állam jött létre, az Erdélyi Fejedelemség.

Az 1600-as évek elejére az Oszmán Birodalom nem tudta tovább növelni európai területeit, de a század végén még mindig olyan erőt képviselt, hogy kiűzésére Magyarországról csak európai összefogással kerülhetett sor. **XI. Ince pápa kezdeményezésére a Habsburg Birodalom, Lengyelország és Velence létrehozta a Szent Szövetséget, amely – további tagokkal kiegészülve – 1686-ban felszabadította Budát a 145 éves török uralom alól.** A törökök végső kiűzésében a döntő szerepet már a császári seregek játszották és ez felerősítette a bécsi udvar már hosszabb ideje megmutatkozó abszolutisztikus törekvéseit. A császár a felszabadított országrészeket meghódított tartományként kezelte.

18. ábra. Buda visszafoglalásának emlékérme a Nemzeti Múzeumban¹⁶

Magyarország és a Habsburg–dinasztia (1686–1790)

A Habsburgok erősödése miatt a magyarok már a 17. században arra kényszerültek, hogy érdekeiket ne csak a törökkel, de a Habsburgokkal szemben is védelmezzék. A török kiűzését követő császári önkény minden korábbinál nagyobb ellenállást váltott ki, és 1703-ban nyolc évig tartó szabadságharchoz vezetett. A mozgalom vezére II. Rákóczi Ferenc társadalmi reformmal és toleráns valláspolitikával próbálta harcképesé tenni a legyengült országot. Kezdeti sikerei után elbukott, és híveivel száműzetésbe kényszerült, de a hosszú szabadságharc a Habsburgok számára is világossá tette: a monolitikus hatalomgyakorlás ugyanolyan kilátástalan törekvés, mint a magyarok számára a teljes önállóság.

19. ábra. Kuruc csatajelenet Kuruc csatajelenet (ismeretlen művész– Georg Philipp Rugendas, olaj, vászon; Magyar Nemzeti Múzeum)¹⁷

¹⁶ Forrás: http://mek.niif.hu/01200/01267/html/img/nagy/09077.jpg_letöltés_2010_11_05

Polgárosodás, reform és forradalom (1790–1849)

Függetlenség és modernizáció – a kor szóhasználatával "haza és haladás" – dilemmáit minden korábbinál égetőbben vetette fel a kelet–közép–európai nemzeti ébredés kora.

Az európai forradalmi hírek hatására 1848 márciusában a pozsonyi országgyűlésen az ellenzék egyre határozottabb nyomást gyakorolt az udvarra reformjavaslatai elfogadtatása érdekében. A bécsi forradalom lelkesítő híre aztán kirobbantotta az **1848. március 15-i pesti forradalmat** is.

Az ún. "áprilisi törvények" eltörölték a nemesség évszázados adómentességét, kimondták a jobbágyság felszabadítását és a törvény előtti egyenlőséget, életbe léptették a polgári szabadságjogokat. Az addig külön törvényhozási egységként kezelt **Magyarországnak és Erdélynek közös, felelős kormányt neveztek ki gróf Batthyány Lajos vezetésével, Pest-Buda székhellyel**. Az országot csak az uralkodó személye fűzte a Habsburg Birodalomhoz, melynek keretén belül a lehető legteljesebb önállóságot érte el.

20. ábra. Görgey Artúr vezette magyarok legyőzik az osztrákokat az isaszegi csatában, 1849. április 16 (Than Mór) vízfestménye¹⁸

¹⁷ Forrás: http://www.emlekev.hu/evfordulok_2004_2010/2004/data/article/D888_rakoczitortenelem_011.html letöltés_2010_11_05

¹⁸ Forrás: <http://elib.kkf.hu/hungary/magyar/history/HUN.htm> letöltés_2010_11_05

1848 szeptemberében a bécsi kormányzat az ausztriai forradalom kifulladására nyomán lélegzethez jutott, Jellasics horvát bánt mozgósítva fegyveres támadást intézett Magyarország ellen. A magyarok törvényes keretek között, vértelen forradalommal kivívott alkotmányos jogukat szabadságharc indításával kényszerültek megvédeni.

A hősi szabadságharc majd egy évig folyt változó hadiszerencsével. 1849. május 4-től május 21-ig tartott Buda ostroma, amely az 1848-49-es forradalom és szabadságharc tavaszi hadjáratának csúcspontja volt, és magyar erők győzelmével ért véget.

21. ábra. Buda ostroma Than Mór ábrázolásában¹⁹

A szabadságharc sorsát végül I. Ferenc József császár és az orosz cár szövetsége pecsételte meg, amelynek nyomán, 1849 júniusában kétszázezer főnyi orosz intervenciós sereg kelt át a Kárpátokon a magyarok ellen. Az osztrák és orosz egyesített hadak túlerejének a magyar csapatok nem tudtak ellenállni. 1849. augusztus 13-án az utolsó nagyobb magyar haderő is letette a fegyvert.

Neoabszolútizmus és a boldog békeidők (1849–1914)

¹⁹ Forrás: http://www.mult-kor.hu/20090521_a_tavaszi_hadjarat_csucspontja_volt_buda_visszafoglalasa_letoltés_2010_11_05

A katonai vereség politikai következménye mintegy százötven ember kivégzése, ezek börtönbe zárása és mindennemű alkotmányosság megszüntetése volt. Magyarországot beolvasztották az egységes, központosított bürokrácia által kormányzott Habsburg birodalomba.

Az 1860-as évek közepére a Habsburgok sikertelen háborúi nemzetközileg elszigetelték Ausztriát. A helyzet megérett a kompromisszumra és Deák Ferenc, "a haza bölcse" kezdeményezésére megkezdődtek a kiegyezési tárgyalások. Ezek eredményeként a **Habsburg Birodalom 1867-ben Ausztria és Magyarország dualista államszövetségévé alakult.** Az Osztrák–Magyar Monarchia két egyenrangú része belügyeiben teljes szuverenitáshoz jutott. Parlamentjeik önállóan alkották törvényeiket, melyeket két külön kormány hajtott végre. I. Ferenc József Bécsben mint császár, Budapesten mint király szentesítette a törvényeket. Közös maradt a külügy, a hadügy, valamint ezek pénzügyei. A kiegyezés a birodalom két domináns nemzeti csoportja, a magyarok és az osztrák–németek számára az alkotmányossághoz és az 1848-as vívmányok java részéhez való visszatérést jelentette.

22. ábra. Katonák a kiegyezés időszakában²⁰

²⁰ Forrás: http://www.zmne.hu/Forum/04otodik/kiegyezes_.htm_letöltés_2010_11_05

A következő csaknem fél évszázad története korábban példa nélkül álló gazdasági és kulturális fellendülést és politikai stabilitást hozott Magyarországon. Kiszámíthatóan működött a térség első modern parlamentáris rendszere – igaz, szűk választójoggal, konzervatív keretek között, mind nehezkesebben lépést tartva a társadalmi változások diktálta követelményekkel.

A két világháború hatása a magyar szuverenitásra

A fejlődésnek az I. világháború vetett véget. A Habsburg monarchia nemzetiségi problémája ütőkártyává vált riválisai, az antanthatalmak kezében, melyek menedéket adtak a kisebbségek emigráns nemzeti tanácsainak, s szövetségeseikként ismerték el őket. Ez 1918 őszén, a német-osztrák–magyar katonai összeomlás bekövetkeztével a történeti Magyarország területi épségének veszélybe kerülését vonta maga után: Erdélyt Románia, a Délvidéket az alakuló délszláv, a Felvidéket pedig a csehszlovák állam követelte magának.

A trianoni békeszerződésben a nemzeti önrendelkezés méltányos elvét egyoldalúan Magyarország rovására alkalmazták: Magyarország elvesztette régi területeinek kétharmadát és népességének több mint a felét.

A II. világháború alatt 1944. március 19-én Németország katonailag megszállta az országot. **A Vörös Hadsereg előretörése következtében hadszíntérré vált az egész ország, és 1945 tavaszára a totális vereség következtében a régi rendszer, maga az állami szuverenitás összeomlott; milliós megszálló hadsereg állomásozott a rommá lőtt országban.**

A kommunista diktatúra (szocializmus) évei (1945–1989)

A II. világháborút követő első három év a többpárti demokráciával való kísérlet kora volt a katonailag megszállt Magyarországon. A kommunisták a koalíciós partnereik megosztásával, politikai zsarolással, az általuk ellenőrzött politikai rendőrség felhasználásával, választási csalással felmorzsozták riválisaikat és 1947–1948-ra az országban működő egyetlen politikai erővé váltak. E státusukat a Szovjetunióval kötött "örök barátsági szerződés" és az 1949-es "sztálini" alkotmány garantálta.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának 1956 februárjában megtartott XX. kongresszusa a kemény sztálini idők végét sugallta. A demokratizálódás lehetőségeit megcsillantó esemény hatására **Magyarországon elemi erővel tört fel a totalitárius rendszerrel szembeni ellenállás, amely 1956. október 23-án forradalom kirobbanásához vezetett.** A forradalmi kormány élére az 1953-as reformjai következtében az egész országban népszerű Nagy Imre állt. Visszaállították a többpártrendszert, s Magyarország kilépett a keleti tömb katonai szövetségéből, a Varsói Szerződésből. A szovjet kormány a kezdeti habozás után a beavatkozás mellett döntött, **s a november 4-én megindult intervenció brutálisan verte le a forradalmat.** A sokkhatás alá került országot kétszázazernyi menekült hagyta el, miközben a szovjetek bábjaként az újjászervezett kommunista párt élére került Kádár János fémjelezte korszak minden addigit meghaladó méretű megtorlást hajtott végre.

A rendszerváltozás időszaka (1989–1990)

1988–89 fordulóján újjászerveződtek a II. világháború utáni demokratikus időszak meghatározó pártjai. A rendszerváltozás kereteit az e szervezetek által 1989 márciusában megalakított Ellenzéki Kerekasztal, a tömegszervezetek és a pártállami vezetők "háromoldalú tárgyalásain" szabták meg. Az alkotmányos jogállamiság alapjait lefektető megállapodás aláírására és törvénybe iktatására 1989 őszén került sor.

1989. október 23-án kikiáltották a Magyar Köztársaságot, megváltoztatva az ország régi hivatalos nevét (Magyar Népköztársaság), ami szimbolikus kifejezése a rendszerváltás lényegének: az ország szuverenitása visszanyerésének, a központi terv-utasításos gazdálkodás és az állampárti rendszer piacgazdasággal, illetve többpárti demokráciával történő felváltásának.

MUNKKANYAG

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Keresse meg a <http://www.nemzetjelkepek.hu/> honlapon a nemzeti ünnepek menüpontot és olvassa el, hogy milyen eseményekről emlékezünk meg a nemzeti ünnepeinken!

Válaszoljon a következő kérdésekre:

1. Hogy viszonyult a kommunista hatalom Március 15-i ünnephez? _____

2. Milyen eseményekkel kezdődött az 1956. évi forradalom és szabadságharc? _____

2. Keresse meg a <http://www.nemzetjelkepek.hu/> honlapon a Szent korona és a koronázási ékszerek menüpontot és olvassa el a Szent korona történetét.

Válaszoljon a következő kérdésre:

1. Milyen mondanivalója van a Szent koronához fűződő legendának.? _____

2. Önálló munka során a PQ4R módszerrel az aktív önálló szöveg tanulás alkalmazásával dolgozza fel a témaköröket:

A Honvédség jogállása és feladatai.

A honvédelem irányítása.

A Magyar Honvédség szervezete, irányítási, vezetési rendje, a fegyveres erők feletti polgári ellenőrzés

Nemzeti, katonai jelképek

A PQ4R módszerrel történő tanulást a következő lépések betartásával végezze:²¹

- **Preview** = **előzetes áttekintés**, áttekintést nyerni a témakör tartalmáról, a címszavakról, az összefoglalásokról, ezek közül az első fontos támpontokat és információkat.
- **Question** = **kérdés**, a szöveg tartalmát feltáró kérdések megfogalmazása, melyek a szöveg témáját illetően fogalmazódnak meg és melyek megválaszolása a szövegértést segíti.
- **Read** = **olvasás**, a szöveg részletes és figyelmes elolvasása, az előzetesen feltett kérdések megválaszolása és új kérdések megfogalmazása és a fontos szövegrészek megjelölése.
- **Reflect** = **tükrözés** a feldolgozott információk elmélyítése feltárt témához konkrét példákat keresése.
- **Recite** = **felmondás** ebben a fázisban a szövegre vonatkozó kérdéseket kell megválaszolni, de írásos feljegyzést, jegyzetet nem szabad segítségül használni. A fő gondolatokat a saját szavaival foglalja össze.
- **Review** = **összegzés** az egész szöveget összefoglalása, és a munka eredményének az ismeretanyagukba való beépítése.

3. A foglalkozásvezető irányításával a ajánlott 5–6 fős csoportokban a SZAKÉRTŐI MOZAIK módszer alkalmazásával az alábbi témakörök feldolgozása ²²

Katonai ünnepek, fegyvernemi és csapatszimbólumok

A magyar államiság ezer esztendeje, a nemzeti szuverenitást ért kihívások és a leküzdésükre tett erőfeszítések

²¹ <http://hu.wikipedia.org/wiki/PQ4R>

²² Dr Spencer Kagan: Kooperatív tanulás, ÖKONET, Budapest 2004

Lépések:

Csoportok megalakítása a **KOOPERATÍV PEDAGÓGIÁBAN** alkalmazott csoportalakítási módszerek alkalmazásával 23

- szövegfeldolgozás (A, B, C, D betűjelű tanulók) (önálló olvasás),
- **A: 1. szöveg,**
- **B: 2. szöveg,**
- **C: 3. szöveg,**
- **D: 4. szöveg**
- **E: 5. szöveg**
- szakértői csoportok megalakulása, az azonos témával foglalkozók csoportot alakítanak
- a téma megbeszélése, közös kulcsfogalom kiemelés (vezérfonal)
- tanítás a saját csoportban
- a csoportok kijelölt tagjai a szakasz előtt prezentálnak egy-egy témát.
- a foglalkozásvezető visszajelzést ad a csoportoknak.

A témakör egyéni feldolgozását a katonák a **PQ4R módszer** alkalmazásával végezzék.

23 Bacskay Bea, Lénárd Sándor, Rapos Nóra, L. Ritók Nóra, Kooperatív tanulás, oktatási programcsomag a pedagógusképzés számára, Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2008,

http://www.educatio.hu/images/download/hefop/project_1/Kooperativ_pcs.pdf

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

1. Hogy viszonyult a kommunista hatalom Március 15-i ünnephez?

2. feladat

Milyen alapvető kötelessége van a Magyar Honvédségnek?

3. feladat

Milyen feladatai vannak a katonai szervezet vezetőjének?

4. feladat

Milyen elemekből áll és mit szimbolizál a Magyar Honvédség emblémája?

5. feladat

Mikor ünnepeljük a Magyar Honvédelem Napját és mire emlékezünk ezen a napon?

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A II. világháború után hatalomra kerülő kommunista rendszer ugyan felvállalja a centenáriumi megemlékezéseket, hangsúlyozva a száz évvel korábbi események „világforradalmi” és plebejus jellegét, de ambivalens hozzáállását jelzi, hogy 1951-től e napot munkanappá nyilvánítja. Különösen az 1956-os leverett forradalom után válik nemkívánatos kötelességgé a rendszer számára az 1848-as eseményekről való megemlékezés. A '60-as évek végén kitalálják a tavasszal tartott Forradalmi Ifjúsági Napokat, amely keretében igyekeznek összemosni március 15-ét a március 21-i Tanácsköztársaságról és az április 4-i fasiszta megszállás alóli felszabadulásról való megemlékezéssel. Ennek ellenére a '70-es évektől március 15-e a rendszerrel szembenálló demokratikus gondolkodású ellenzéki fiatalok ünnepe is: Budapesten főként a '80-as évektől a Petőfi- és a Bem-szobornál, illetve a Batthyány-örökmécsesnél rendszeresek e napon az atrocitások.

2. feladat

A Magyar Honvédség alapvető kötelessége az ország függetlenségének, területének, légterének, lakosságának és anyagi javainak külső támadással szembeni fegyveres védelme, valamint a szövetségi és nemzetközi szerződésből eredő egyéb katonai kötelezettségek – különösen a kollektív védelmi, békefenntartó és humanitárius feladatok – teljesítése.

3. feladat

A parancsnok teljes és oszthatatlan felelőséggel tartozik a katonai szervezet hadrafoghatóságáért, a személyi állomány felkészítéséért és kiképzéséért, a működés mindenoldalú biztosításáért, az állomány fegyelméért, a neki alárendelt katonai szervezet eredményes tevékenységéért, az elöljárók parancsainak végrehajtásáért és a törvényesség betartásáért.

4. feladat

A Magyar Honvédség emblémájának központi eleme a karmai között Szent István kardját tartó, kiterjesztett szárnyú turulmadár, amelyet balról tölgyfaág, jobbról olajág övez. Az ágak találkozási pontjában a nemzeti színeket magában foglaló pajzs található, míg felső csúcsait a HAZÁÉRT jelszó köti össze, alatta pedig a MAGYAR HONVÉDSÉG félköríves felirata található.

A turul az uralkodás, az égi eredet jelképe, az erőt, az akaratot szimbolizálja, kiterjesztett szárnyai pedig a védelmező szándékot, az óvni akarást jelképezik. A turul karmai között látható kard a harc, a hatalom, a bátorság, a férfias erő és a hősiesség jelképe.

A tölgy- és olajág is a katonai jelentést tartalmat mélyíti el kettősségével, hiszen a tölgyfaág a harcot, háborút, míg az olajág a békét jelenti.

A nemzeti színeket magán hordozó pajzsuk egyrészt azonosítási funkciója van, hiszen a nemzeti hovatartozás egyértelmű meghatározója, másrészt pedig a biztonság és a védelem szimbólumaként nyilvánvalóan utal a Magyar Honvédség alapvető feladatára.

5. feladat

A 82/1992. (V. 14.) kormányrendelet értelmében **1992-től a Magyar Honvédelem Napja május 21.** Ez a nap Budavár 1849. évi visszafoglalásának napja, ezen a napon foglalta vissza az ország fővárosát a Görgey Arthur tábornok által vezetett honvédsereg Hentzi osztrák császári tábornok csapatából. A Magyar Honvédelem napja katonai szünnap, amelyet a katonai szervezetek ünnepi állománygyűlésen ünnepelnek meg.

6. feladat

Az elkövetők társadalmi összetétele felől közelítve társadalmi kirekesztettség és a bűnözés kapcsolatát, tipikusnak tekinthető a lakosság tömegeinek az aktív társadalmi életből való kizárása az alkoholizmus, az elszegényedés, és a munkanélküliség miatt. A kirekesztetteknek ez a csoportja képezi a bűnözés, a kábítószer-fogyasztás, az alkoholizmus és az öngyilkosságok alapvető társadalmi bázisát.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

2004. évi CV. Törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről,

BacsKay Bea, Lénárd Sándor, Rapos Nóra, L. Ritók Nóra, Kooperatív tanulás, oktatási programcsomag a pedagógusképzés számára, Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest, 2008,

Dr Spencer Kagan: Kooperatív tanulás, ÖKONET, Budapest 2004.

Szabóné Szabó Andrea, A Magyar Honvédség arculati elemei, Hadtudomány, X évfolyam 3. szám, 2000. szeptember

Internet_ http://www.educatio.hu/images/download/hefop/project_1/Kooperativ_pcs.pdf

Internet_ <http://www.honvedelem.hu>

Internet_ <https://orszaginfo.magyarorszag.hu/informaciok/tortenelem/magyartortenelem/>, írta Kontler László

Internet a <http://www.nemzetijelkepek.hu/>

AJÁNLOTT IRODALOM

1949. évi XX. törvény A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA,

2004. évi CV. Törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről,

Hadtörténelmi Közlemények, A Hadtörténelmi Intézet és Múzeum folyóirata,

Liptai Ervin (főszerkesztő), Magyarország Hadtörténete I–II. kötet, Zrínyi Katonai Kiadó Budapest, 1985.

Szabóné Szabó Andrea, A Magyar Honvédség arculati elemei, Hadtudomány, X évfolyam 3. szám, 2000. szeptember

Internet_ <http://www.militaria.hu/>, a HM Magyar Örökség Díjas Hadtörténelmi Intézet és Múzeum honlapja,

Internet_ <http://www.honvedelem.hu>

Internet_ <http://www.hm.gov.hu/>

Internet_ <https://orszaginfo.magyarország.hu/informaciok/tortenelem/magyartortenelem/>,
írta Kontler László

Internet a <http://www.nemzetjelkepek.hu/>

MUNKANYAG

A(z) 0789–06 modul 001–es szakmai tankönyvi tartalomeleme
felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat rádióállomás-üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat átvitel- és kapcsolástechnikai eszköz üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat elektronikai műszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (katonai informatikai-rendszer üzemeltető ágazat katonai informatikai-rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (műszerész ágazat lokátorműszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (műszerész ágazat rakétaműszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat rádiórendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat navigációs rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat fénytechnikai rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti fegyvertechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti műszertechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti rádiótechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (sárkány-hajtómű ágazat repülőgép sárkány-hajtómű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (sárkány-hajtómű ágazat helikopter sárkány-hajtómű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat ruházati ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat élelmezési ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat üzemanyag ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (rádióelektronikai felderítő ágazat rádióelektronikai felderítő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (vegyivédelmi technikai üzemeltető ágazat vegyivédelmi technikai üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat gépjármű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat harcjármű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat műszakigép-szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat fegyverműszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat ABV-védelmi)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat elektronikai hadviselés)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat harckocsizó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat könnyűlövész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat

	légvédelmi rakéta és tüzér)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat műszaki)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat tüzér)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat felderítő)
52 863 01 0100 33 01	Alapfokú katonai vezetőhelyettes I.
31 863 02 0000 00 00	Honvéd tiszthelyettes II. (kisalegység parancsnok ágazat)
31 863 02 0100 31 01	Alapfokú katonai vezetőhelyettes II.

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

4 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató